

og naar jeg siger eet Formaal, ved jeg vel, at der fra mange Sider er udtalt, at Loven har et dobbelt Formaal, og at det her drejer sig om at gavne baade Arbejdere og Arbejdsgivere, og det vil jeg ikke riidsige. Der er jo et saa inderligt Vækselsforhold mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, at deres Interesser ikke kunne stilles ad. Hvad der gavner den ene, maa ogsaa indirekte gavne den anden. Jeg vil holde mig til, hvad jeg kalder Hovedformaalet, det nemlig, at man gennem dette Lovforslag vil forsøge at give en talrig og haardt arbejdende Samfundsklasse bedre Livsvilkaar og i det hele en meget mere betrygget Fremtid herigennem, at enhver ordentlig Arbejder saar en ikke altfor skjern Mulighed for at kunne sætte Foden under eget Bord, at kunne stifte et selvstaendigt lille Hjem med Hus og Jord, hvorved der vil gives bedre Udviklingsbetin- gelser for den opvoksende Arbejderslaegt, medens Landarbejderen nu er henvist til at søge Bolig i mer eller mindre usle og for- holdsviis dyre Lejestuer. Et saadant For- maal tror jeg, at alle her i Salen, ligesom jeg, omfatte med varm Interesse. Spørgs- maalet vil jo blive det, om Opgaven ogsaa kan siges at være løst i det foreliggende Lovforslag i alt Fald paa nogenlunde til- fredsstillende Maade. Herom har jeg endnu ganske vist mine Tvivl; jeg kunde maasse bruge et endnu stærkere Udtryk; men jeg skal lade det bero ved „Tvivl“. Min Hovedbe- tragtning er den, at Lovforlaget for det første, hvad der er gentaget af mange andre ærede Medlemmer, fordrer for lidt af Arbej- derne og for meget af Staten, saa meget af Staten, at det forekommer mig, at det store, sunde Princip, Hjælp til Selvhjælp, næsten derved udbistes, idet Statshjælpen her kom- mer til at indtage en saa dominerende Plads, at ved Siden af den bliver Arbej- dernes Selvhjælp næsten forsvindende. For- holdet bliver omtrent $\frac{1}{10}$ til $\frac{9}{10}$. For det andet — og her stikker maasse mit særlige Syn paa Sagen Hovedet lidt frem — fore- kommer det mig, at man har, idet man ude- lukkende har stillet disse store Fordringer til Staten alene, undladt at tage tvende Fakto- rer med, der i høj Grad egne sig til at med- tages. Jeg sigter herved til Kommunerne og de fri Foreninger, der have ganske samme Formaal som dette Lovforslag, nemlig ved Siden af at bringe Landarbejderne til at opvære af deres Fortjeneste, tillige at staffe dem Hus, Hjem og Jord. — En mere indgaaende Omtale af Lovforlagets Enkeltheder skal jeg af Hensyn til Tiden saa vidt muligt afholde mig fra, særlig fordi det vil være urimeligt paa dette Tidspunkt at

komme med Gentagelser af det, som allerede er anført af ærede foregaaende Talere. Kun skal jeg gøre den lille Bemærkning, at det for mig staar, som om der ingen Vækselsfor- stel er mellem det her foreliggende Lovfor- slag og den højtærede Regerings Forslag i den Stikelse, hvori det forelagdes Rigsda- gen, og det Forslag, der fremkom fra Land- bocommissionens Flertal. Der er ganske vist en Artsforstel, men jeg kan heller ikke finde nogen større. De tre Forslag ere byggede paa samme Grundlag, og det er straks en Artsforstel, der springer mig i Øjnene, og det er den, at man i det fore- liggende Lovforslag har befriet Sagen for et betværende, fordyrende og statsrisikofor- øgende Mellemed, nemlig Husmands-Kre- ditforeningerne. Jeg kan ikke undlade at udtale min fulde Anerkendelse af, at Folketinget har frigtort Sagen for et saadant Omvødsdepartement, som tillige er meget dyrt. Samtidig maa jeg beklage, at man ikke har gjort Skridtet fuldt ud og befriet Sagen for et andet lignende Om- svødsdepartement, der for mig staar som et unødvendigt Mellemed, nemlig Amtskommis- sionerne, og i Stedet for at ty til de gamle Institutioner, som Amisraad og Sogneraad, har søgt at skabe en hel Række af ny og omsvødsstabeende Institutioner. Jeg maatte maasse dvæle lidt nærmere ved dette Spørgs- maal. Jeg skal navnlig med Hensyn til Kommunerne sige, at er der nogen, der er interesseret i denne Sag, er det dem. I alt Fald næst efter selve Arbejderne er der ingen, der er mere interesseret i denne For- anstaltningens gode og helbige Gennemførelse end Kommunerne. Og ligesom man i gamle Dage brugte det Udtryk: Lyften driver Bærket, tror jeg, at man i vor Tid med Rette kan vende det lidt om og sige, at Selvinteressen er vor Tids stærkeste Drivfjeder. Selv- interessen er her i høj Grad til Stede for Kommunerne. Ærede Medlemmer, der ere inde i kommunale Forhold, ville paa Forhaand vide dette, og jeg tror, at Selv- interessen ikke er den daarligste Hest at spænde for en Sag, der har en tung Vej at gennemgaa. Med Hensyn til Foreningerne, som jeg omtalte før, ere de nu paa visse Gane af Landet i frodig Vækst, og de have fundet og vundet saa megen Anerkendelse i Landbocommissionen, at man med stor Sym- pati har bekræftiget sig med dem. Man vil kunne finde dette berørt i Kommissionens Betænkning, Bilag 4 og 5. — Jeg mærker, at jeg er kommet lidt mere ind paa Enkeltheder, end jeg ønskede, men til min Undskyldning tør jeg sige, at det er Enkeltheder, der, saa vidt jeg ved, ikke hidtil ere fremdragne her.